

Številka: 900-0015/2020-17

Datum: 18.02.2021

**Zadeva: SKLEPI OBČINSKEGA SVETA OBČINE MORAVČE GLEDE
OGROŽAJOČE DEJAVNOSTI PODJETIJ TERMIT IN IAK**

Na sinočnji seji je Občinski svet Občine Moravče na podlagi rezultata ljudskega referenduma (2007), Deklaracije o čisti Moravški dolini (2019), strokovnih analiz in pravnega mnenja sprejel naslednje sklepe:

1. **Občinski svet Občine Moravče poziva Vlado Republike Slovenije (Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO), da podjetju Termit d.d. v letošnjem letu ne izda okoljevarstvenega dovoljenja, ker za to ne obstajajo izpolnjeni pogoji. Pred tem zahtevamo sanacijo vseh odprtih kopov, prenehanje odlaganja nevarnih industrijskih odpadkov in ustrezno zaščito odprtih kopov kremenčevega peska.**
2. **Občinski svet Občine Moravče zahteva očiščenje Gradiškega jezera in sanacijo celotnega območja jezera ter pritoka Drtiščica. Na obeh lokacijah naj se takoj postavijo merilne naprave onesnaženosti in vzpostavi redno merjenje z opozorili prebivalcem in obiskovalcem.**
3. **Občinski svet občine Moravče terja, da Ministrstvo za okolje in prostor (ARSO) za kamnolom Dešen-Ušenišče izdela manjkajočo analizo vplivov na okolje in zaradi resnega ogrožanja vodne oskrbe Moravške doline prepove ali zelo omeji delovanje kamnoloma v lasti IAK (Industrija apna Kresnice d.o.o.).**

Volivke in volivci občine Moravče so se leta 2007 na ljudskem referendumu demokratično odločili za okolju prijazen razvoj. Z veliko večino so odgovorili na referendumsko vprašanje: Ali se strinjate, da občina Moravče zaščiti naravno okolje, vire pitne vode in ohrani zdravo življenjsko okolje in zato prepove odlaganje industrijskih odpadkov, umetno pripravljenih zemljin in drugih snovi na svojem območju?

27. februarja 2019 je Občinski svet Občine Moravče s sprejemom »Deklaracije o čisti Moravški dolini« potrdil svojo zavezanost odločitvi občank in občanov Občine Moravče iz leta 2007: »S to Deklaracijo potrjujemo prepoved odlaganja industrijskih odpadkov, umetno pripravljenih zemljin in drugih snovi na področju občine Moravče. Prav tako so prepovedane vse dejavnosti in proizvodnja, ki vodi v odlaganje odpadkov. Kar je bilo s kršitvijo referendumske volje v preteklih letih že odloženega v Moravški dolini, je potrebno takoj odstraniti in sonaravno sanirati ter pokrajino vrniti v prvotno stanje. Na tej poti bomo odločno vztrajali.«

Šest strokovnih analiz, opravljenih v letih od 2017 do 2020, dokazuje visoko stopnjo onesnaženosti Moravške doline, ki škodljivo vpliva na zdravje ljudi in okolje. Med temi je najpomembnejša terenska analiza, ki jo je naročilo Ministrstvo za okolje in prostor (ARSO) (april-julij 2019). Ta dokazuje **znatno presežene kritične vrednosti težkih kovin** (arzen, baker, kadmij, krom, nikelj,

svinec, fluoridi, mineralna olja), škodljive učinke na človeka in okolje, okoljsko škodo, odlaganje neprimernega materiala, medtem ko so izcedne in podzemne vode obremenjene z onesnaženjem s kovinami, formaldehidi in fenoli.

Po ekspertnem pravnem mnenju Centra za mednarodno in poslovno pravo, ki ga vodi dr. Vasilka Sancin, mora Termit **sanacijo in nositi njene stroške**, Ministrstvo za okolje in prostor pa mora odrediti izvedbo najustreznejših sanacijskih ukrepov. Gre namreč za to, da je Termit je **prekrškovno odgovoren** zaradi ravnanj v nasprotju z okoljevarstvenim dovoljenjem. Termit je **kazensko odgovoren** za nastanek okoljske škode na **zavarovanem območju Natura 2000 Kandrše-Drtiščica**.

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažic je v svoji uvodni besedi poudaril, **da se ogrožanje zdravja ljudi in uničevanje okolja z odlaganjem nevarnih in strupenih odpadkov, z izcednimi vodami, polnimi težkih kovin in drugih strupenih substanc, z odprtimi kopi kremenčevega peska sredi urbane pokrajine in dejavnostjo kamnoloma nadaljuje navkljub vsem pozivom k sanaciji**. Tudi za občino Moravče mora veljati ustavna pravica do »zdravega življenjskega okolja« (72. člen Ustave RS). Tudi tu je treba spoštovati ustavno določbo, po kateri »država skrbi za zdravo življenjsko okolje«. Tudi v Moravški dolini in okolici naj velja »ekološka funkcija« lastnika (67. člen ustave RS). Tudi pri nas je potrebno »varovati naravne znamenitosti in redkosti ter kulturne spomenike« (73. člen Ustave RS).

Dr. Milan Balažic je podčrtal da v Moravški dolini živimo ob treh velikih okoljskih problemih:

1. **Že osnovna dejavnost podjetja Termita s svojim nujnim stranskim proizvodom – kremenčevim prahom – povzroča raka in silikozo; k temu je treba dodati nevarne težke kovine in strupene fenole in formaldehide, s katerimi zasipajo in uničujejo našo dolino.** Termit povzroča emisije snovi (kontaminirane vode) in neznosnih dražečih vonjav (kislina), povzroča raznašanje rakotvornega kremenčevega peska, povzroča vznike in izcedke nevarnih in strupenih snovi. Zaradi vsega naštetega Ministrstvo za okolje in ARSO Termitu ne smeta znova izdati okoljevarstveno dovoljenje. To dovoljenje se omenjenemu podjetju ne sme izdati, ker je upravljavec neustrezne naprave za obdelavo odpadkov; ker glede obratovanja naprave za obdelavo odpadkov niso zagotovljeni ukrepi za izpolnitev okoljevarstvenih, tehničnih in drugih zahtev iz predpisov, ki urejajo emisijo snovi in energije v okolje, ravnanje s posamezno vrsto odpadkov ali posamezen postopek obdelave odpadkov; ker predvidena obdelava ogroža človekovo zdravje in povzroča škodljive vplivov na okolje, kar je vse dokazano s številnimi strokovnimi analizami.
2. **Izcedne vode Termitove deponije v Drtiji zastrupljajo Gradiško jezero.** Dosedanje meritve so dokazale prisotnost izjemno visokih koncentracij težkih kovin in drugih toksinov v sedimentu, ki ga prinaša tok Drtiščice. Najvišje koncentracije so bile izmerjene ravno ob iztoku Drtiščice v Gradiško jezero in te 1480-krat presegajo dovoljeno mejo. Najnovejša strokovna analiza vzbuja utemeljen sum, da so še višje koncentracije v sedimentu na dnu jezera, predvsem pa v organizmih, v katerih se kopičijo skozi prehranski splet življenja. Izcedne vode Termitove deponije jezero spreminjajo v rezervoar strupene vode. Država mora takoj odrediti sanacijo območij dejavnosti podjetja Termit, hkrati pa je potrebno izvesti očiščenje Gradiškega jezera.
3. **Podjetje IAK že desetletja izkorišča velik kamnolom Dešen-Ušenišče. Pri tem ob razstreljevanju pokajo hiše v sosednjih vaseh, dviguje se neznosen prah, najbolj pa je na udaru voda. Dejavnost odkopavanja je prišla do točke, ko neposredno ogroža**

večino prebivalcev občine Moravče glede oskrbe z vodo. Hribovje Slivne je vir treh četrtin te oskrbe, kvaliteta načrpane vode pa se vztrajno znižuje. Z evropskimi sredstvi smo sicer zgradili novo črpališče vode blizu Moravč, vendar je prav nad njim podjetje Termit odprlo še en dnevni kop, iz katerega se izcedne vode mešajo s podtalnico. Namesto da bi Ministrstvo za okolje delovalo okoljevarstveno, je podjetju IAK za delovanje kamnoloma izdalo novo 50-letno koncesijo in to brez analize vpliva na okolje.

Svoj nastop je sklenil z mislijo, da bi lahko Moravška dolina z okolico bogato živela od skrbi za starejše občane in turizma, saj ima izjemno število naravnih, kulturno-zgodovinskih in družabno-kulinaričnih znamenitosti. Toda v nasprotju s to razvojno perspektivo smo talec umazanega kapitala, kateremu je miselnost ostala v 19. stoletju. Kot majhna lokalna skupnost, ki je zaradi visoke tradicionalne rodnosti ena najmlajših v državi, moramo še posebej poskrbeti za varno bodočnost naših otrok. Naš skupni cilj je sanirana, očiščena in zdrava Moravška dolina. Občinski svetniki so po razpravi z večino glasov sprejeli predložene sklepe.

OBČINA MORAVČE
Dr. Milan Balažic
ŽUPAN

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Balažic', written over the official seal.

Poslati:

- naslovníkom, po seznamu;
- arhiv, tu.